

Handläggare
Jadranka Naskova
Telefon: 0850823041

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2021-02-25

Barngrupperna i förskolan är för stora - motion från (V)

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Motionen lyfter barngruppernas storlek och personaltäthet som viktiga förutsättningar för en kvalitativ verksamhet och arbetsmiljö. Motionen lyfter också att de indikatorer som mäter barngruppernas storlek och personaltäthet inte ger en rättvis bild av verkligheten på grund av hur mätning genomförs idag. Vidare lyfter motionen även behovet av samsyn avseende definition av begreppet barngrupp samt vikten av barnskötarens utbildningsnivå.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till motionen och instämmer i fråga om att medarbetarnas arbetsmiljö och förskolans kvalitet är viktiga områden att belysa. Vidare instämmer förvaltningen i att flera av de föreslagna åtgärderna kan bidra till ökad kvalitet och förbättrad arbetsmiljö.

Förvaltningen vill dock betona vikten av ett fördjupat analysarbete runt befintliga indikatorer. Resultaten behöver alltid ställas i relation till de faktorer som påverkat vilket i sin tur ger goda förutsättningar för fortsatt utveckling av verksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för förskola. Ärendet tas upp i lokal samverkansgrupp den 9 februari 2021.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om barngruppernas storlek i förskolan till stadsdelsnämnden. Motionen har även gått på

remiss till Bromma SDN, Kungsholmens SDN, Kommunal Stockholm samt Lärarförbundet Stockholm.

Ärendet

Motionen tar upp att arbetsmiljön i förskolan har blivit alltmer stressig för medarbetare och barn vilket enligt motionären beror på alltför stora barngrupper. Medarbetarna hinner inte genomföra undervisningen och ge det enskilda barnet tillräcklig uppmärksamhet och stöd enligt läroplansuppdraget. I motionen lyfts också att politiken inte får rätt bild av arbetsmiljön då indikatorn som mäter barngruppernas storlek inte ger en rättvis bild av verkligheten. Indikatorerna ska visa hur verkligheten ser ut och ge insyn i den arbetsmiljö som personal och barn verkar i. Motionen lyfter fyra aspekter som på sikt genom fler indikatorer ska bidra till en bättre arbetsmiljö och ökad kvalitet. Mätning av barngruppernas storlek, samsyn om definitionen av barngrupp, personaltäthet i relation till vistelsetid samt utbildningsnivå.

Mätning av barngruppernas storlek

Motionen föreslår att den rapporterade mätningen av barngruppernas storlek utgörs av ett genomsnittligt värde från varje månad. Idag mäter indikatorn barngruppernas storlek per den 15 oktober varje år och det är den tid på året som barngrupperna är som minst, på grund av att sexåringar slutar för att börja i förskoleklass i augusti.

Definition av barngrupp

Motionen lyfter vikten av att alla stadsdelar har samma definition av vad som avses med en barngrupp. Vikten av samsyn i staden, betonas även kopplat till Skolverkets definition av barngrupp.

Mätning av personaltäthet i förhållande till barnens vistelsetid

Motionen lyfter behovet av ett förtydligande av vilka som ingår i indikatorn som mäter personaltäthet. Mätningen bör även ställas i relation till barnens vistelsetid på förskolan.

Mätning av utbildningsnivå – utbildade barnskötare

Slutligen lyfter motionen även vikten av utbildade medarbetare och att andel barnskötare med utbildning bör mätas.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning
Avdelningen för förskola

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 22 000
Fax 08-508 220 99
hagersten-alsvjo@stockholm.se
stockholm.se

Mot ovanstående bakgrund föreslår motionen följande åtgärder:

1. Att kommunfullmäktiges mål för barngruppernas storlek ska vara ett genomsnittstal för läsåret och bygga på statistik insamlad varje månad, möjligen med undantag för juli

2. Utredda andra sätt att mäta förskolornas barngruppsstorlek för att hitta den som kommer närmast verkligheten.
3. Att upprätta en plan för hur stadens förskolor ska närma sig Skolverkets riktmärke för barngruppers storlek
4. Att kommunfullmäktiges mål för personaltäthet ska vara ett genomsnittstal för läsåret och bygga på statistik insamlad varje månad, möjligen med undantag för juli.
5. Att utreda om möjligheten att ta fram en indikator som även inkluderar barnens vistelsetid i relation till personaltätheten
6. Att det förtydligas vilka som ingår i indikatorn för personaltäthet
7. Att införa en indikator för utbildade barnskötare.

Synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen instämmer i att frågan om medarbetarnas arbetsmiljö och förskolans kvalitet är viktig att lyfta. Förvaltningen ställer sig positiv till motionen.

I motionen lyfts barngruppernas storlek och personaltäthet som viktiga förutsättningar för en kvalitativ verksamhet och arbetsmiljö, vilket förvaltningen instämmer i. Dessa faktorer samspelar dock med en rad andra faktorer på ett komplext sätt. Barnens ålder, antalet legitimerade förskollärare, utbildade barnskötare, förskolans systematiska kvalitetsarbete, lokalernas utformning, organisation, ledning och styrning är exempel på sådana faktorer.

I Hägersten-Älvsjö pågår det av staden initierade arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare, vilket omfattar såväl förutsättningar för arbetsmiljö som för kvalitet. Mot ovanstående bakgrund följer nedan förvaltningens svar på motionens föreslagna åtgärder.

Mätning av barngruppernas storlek och personaltäthet

I motionen föreslås att uppgifterna om barngruppernas storlek och personaltäthet ska utgå från ett genomsnittstal från varje månad med undantag från juli, då huvuddelen av förskoleverksamheten har sommarstängt.

Verksamheterna följer redan idag upp verksamhetsplanen vid tre tillfällen under året, Tertiäl 1 den 30 april, Tertiäl 2 den 31 augusti och Tertiäl 3 för verksamhetsberättelsen (VB). För VB hämtas uppgifter per den 15 oktober. Att indikatorerna i VB utgår från mätdatumet 15 oktober beror på Skolverkets nationella uppföljning som genomförs vid den tidpunkten. Förvaltningen lämnar då

underlag för uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet på nationell och lokal nivå.

Förvaltningen har svårt att se att en genomsnittlig mätning varje månad skulle bidra ytterligare med information som inte dagens tre mätningar ger. De variationer som uppstår i barngruppernas storlek under året tydliggörs genom dagens uppföljning. Arbetsituationen för medarbetarna samt kvaliteten på verksamheten påverkas av en rad faktorer, där barngruppernas storlek utgör en. Förvaltningen vill snarare betona vikten av en löpande och fördjupad analys av befintliga indikatorers resultat i relation till övriga faktorer som påverkar resultaten.

Personaltäthet i relation till barnens vistelsetid

Förvaltningen kan inte se hur en indikator som mäter personaltäthet i relation till barnens vistelsetid skulle kunna utformas och hur den skulle bidra till ökad kvalitet och förbättrad arbetsmiljö. Redan i dag ansvarar rektor för att planera verksamheten med en bemanning som står i relation till antalet barn under hela förskoledagen. Det är en viktig del av det löpande ledningsarbetet och en avgörande faktor för utbildningens kvalitet. Skolplattformens frånvaro/närvarosystem är ett viktigt verktyg i detta arbete där barnets dagliga, faktiska vistelsetid sammanställs till stöd för schemalaggningsen.

I kommunfullmäktiges anvisningar för indikatorn som mäter personaltäthet är det tydligt formulerat vilka medarbetare som omfattas av mätningen. Anvisningarna skulle dock kunna förtydligas för läsaren.

Definition av barngrupp samt andra sätt att mäta barngruppernas storlek

Förvaltningen vill betona att stadsdelarna har att förhålla sig till kommunfullmäktiges mål för barngruppernas storlek samt personaltäthet. Kommunfullmäktiges anvisning i indikatorn som mäter barngruppernas storlek stämmer överens med den definition som Skolverket anger. Skolverkets definition är ”... med barngrupp avses den grupp som barnen ingår i större delen av dagen i förskola”. Kommunfullmäktiges definition är ”Med barngrupp/avdelning menas den barngrupp som ett barn huvudsakligen vistas i under sin förskoletid och som ett arbetslag ansvarar för.”

Enligt förvaltningens bedömning finns i och med detta den samsyn i staden som motionen efterfrågar. Förvaltningen ser ändå positivt på

en vidare diskussion om definitionen av barngrupp och de faktorer som påverkar storlek och sammansättning.

Införa indikator för utbildade barnskötare

Barnskötare har en viktig roll i förskolan och en hög andel utbildade barnskötare är ett kvalitetsmått på verksamheten. Förvaltningen anser att en indikator för andel barnskötare med utbildning kan ge kunskap om både utbildningsnivå samt underlag för beslut om kompetensutvecklingsinsatser.

Upprätta en plan för att närma sig Skolverkets riktmarke för barngruppernas storlek

Kommunfullmäktige har utifrån Skolverkets riktlinjer satt mål för verksamheten som förvaltningen i sin tur förhåller sig till.

Rektor arbetar ständigt för att nå stadens uppsatta mål avseende bland annat personaltäthet, barngruppernas storlek, andel legitimerade förskollärare och budget i balans. Verksamheternas intäkter genereras via den barnpeng som fördelas per barn och som i sin tur genererar den bemanning som följs upp i verksamhetsplanen. Förvaltningen ställer sig positiv till en fördjupad diskussion om hur de faktorer som påverkar indikatorns resultat relaterar till varandra.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör

Katarina Odén-Ryhede
avdelningschef

Bilagor

Remissunderlag Barngrupperna i förskolan är för stora – motion från (V)

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning
Avdelningen för förskola

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 22 000
Fax 08-508 220 99
hagersten-alsvjo@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2021-02-05
Katarina Odén-Ryhede, avdelningschef	2021-02-05